

УДК 373.014.552(477)
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.84.10>

В. В. Хоменко

orcid.org/000000171499011

науковий співробітник

Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В ОТГ

Досліджуються питання проблем та шляхів реалізації освітніх послуг в ОТГ, у зв'язку із тим, що питання проблем та шляхів організації освітніх послуг є малодослідженою, однак важливість та актуальність даної теми потребує її подальшого вивчення. Такі наукові розвідки даного напрямку дозволять виявити наявні проблемні аспекти, що виникатимуть при наданні освітніх послуг в ОТГ, надавати рекомендації щодо їх визначення та усунення, що в подальшому призведе до надання сучасних освітніх послуг у спроможних громадах нашої держави.

Встановлюється, що освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання. Для вирішення вищезазначених проблем та надання якісних освітніх послуг в ОТГ необхідна взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу, керівництва закладів освіти, громади, батьків. Тільки цілеспрямована та якісна, партнерська робота допоможе вирішити наявні проблеми надання освітніх послуг в громаді.

Описується, що для вирішення проблемних питань щодо надання освітніх послуг в ОТГ, доцільно формувати стратегічний план розвитку освіти в ОТГ. Визначається, що передача новоствореним громадам повноважень і завдань у сфері освіти зазвичай виступає поштовхом до початку стратегічного планування. Освітні послуги в громаді надаються з урахуванням сучасних вимог до них, зважаючи на вікові особливості учнів, наявної матеріально-технічної бази закладів освіти та належного рівня підготовки вчителів. Однак у наданні освітніх послуг в ОТГ є певні проблемні моменти, які необхідно проаналізувати та вирішити належним чином.

Характеризуються яким чином реалізується надання освітніх послуг, а також які проблеми при цьому присутні та шляхи їх усунення в Дунаєвецькій ОТГ Хмельницької області, Мостівській ОТГ Миколаївської області, Нижньовербізькій ОТГ Івано-Франківської області, Балтській ОТГ Одеської області, Старосалтівській ОТГ Харківської області.

Розкриваються основні проблеми надання освітніх послуг в ОТГ, що стосуються кадрового забезпечення, якості навчання, матеріально-технічної бази, збереження здоров'я учасників освітнього процесу. Встановлюються шляхи вирішення даних проблем та підвищення якості надання освітніх послуг в ОТГ. Виділяється порядок надання освітніх послуг під час війни в Україні. Найбільш оптимальна та безпечна форма організації освітнього процесу в умовах воєнного стану – дистанційна.

Зазначається, що для виявлення проблем у наданні освітніх послуг в ОТГ необхідно провести аналіз статистичних та фінансових даних, що відображають проблемні аспекти матеріально-технічної бази; якість освіти тощо та запропонувати можливі рішення та покращення. Для цього розробляється стратегія розвитку громади і освіти, стратегічний план розвитку закладу освіти, в розробці якого можуть брати участь всі учасники освітнього процесу, відділ освіти ОТГ, рада та голова громади.

Ключові слова: освіта, освітня послуга, об'єднана територіальна громада, проблеми, удосконалення, учні, вчителі, заклад освіти.

Вступ. Питання щодо якості освітніх послуг є вкрай багатоаспектним та об'єднує всі атрибути освітньої діяльності, а також позначається чинниками різного порядку, котрі пов'язані з усунення проблем, що існують в окремому закладі освіти, а також проблем, які існують на рівні об'єднаної територіальної громади. Вирішувати такі проблеми варто комплексно, в тому числі слід здійснювати моніторинг окремих закладів освіти. Євроінтеграційний напрям розвитку України формулює новітні підходи щодо забезпечення та реалізації якості освітніх послуг на рівні територіальної громади.

Окрім цього, якісне надання освітніх послуг в об'єднаних громадах потребує постійного онов-

лення інформаційних технологій, завдяки яким надаються такі послуги, що зумовлює необхідність постійного моніторингу тенденцій і перспектив їх розвитку, вивчення ключових факторів, що впливають на динаміку зміни кількісних і якісних показників.

Виклад основного матеріалу. В Україні відбувається реформа децентралізації влади і освітньої сфери. Вона докорінно змінює свою філософію та зосереджується на орієнтації на дитину, особистісно-орієнтованому навчанні, впровадженні інноваційних методів навчання, партнерських відносинах між усіма суб'єктами освітньої політики, безпеки та неупередженості в закладах освіти. Такі глобальні виклики потребують відображення

на місцевому рівні: в управлінні освітньою мережею об'єднаної територіальної громади, у впровадженні інноваційних методів навчання в кожній, навіть найвіддаленішій загальноосвітній школі, у зміні відносин між вчителями, батьками та учнями [4, с. 12]. Децентралізація у розумінні розширення повноважень на місцевому рівні призводить до підвищення ефективності державного управління на нижчому рівні, посилювання ефективності та якості надання освітніх послуг [10, с. 172].

Доцільно зазначити, що відповідно до ст. 1 Закону України «Про освіту» освітня послуга - сукупність визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають конкретну цінність і спрямовані на досягнення очікуваних результатів навчання здобувачем освіти [6]. Через недостатність загальноприйнятої класифікації освітніх послуг у наукових літературних джерелах Я. О. Горинь виділяє основні їх класифікаційні ознаки за допомогою Закону України «Про освіту». За формами надання основних освітніх послуг освіта поділяється на денну, вечірню, заочну, дистанційну, екстернатну, сімейну [2, с. 171]. За тривалістю надання послуги (навчання) освіта є довгостроковою, середньостроковою, короткостроковою [2, с. 171]. За способами оплати послуг виділяють платні, частково платні, безкоштовні освітні послуги.

Є певна специфіка надання освітніх послуг в ОТГ. Доречно зауважити, що значна кількість ОТГ сформувала прямі зв'язки з державним бюджетом та отримала повноваження щодо управління освітою на рівні громад.

Про надання освітніх послуг в ОТГ свідчать і результати ЗНО. Як зазначає О. Байназарова: «Цікаво відзначити, що цього року результати ЗНО випускників закладів загальної середньої освіти об'єднаних громад Харківської області показали кращі результати, ніж у цих же навчальних закладах минулого року, коли управління освітою здійснювалося на районному рівні. Таким чином, динаміка результатів підтверджує, що наближення шкіл до центру прийняття рішень, яким є рада ОТГ, є дуже ефективним» [9].

Доведено, що на якість освітніх послуг суттєво впливає матеріальний аспект. Так, вчителі в ОТГ уже відчувають себе більш важливими та вмотивованими. ОТГ почала забезпечувати відповідне фінансування: 20% надбавка за престижність професії, надбавки за підготовлених призерів олімпіад тощо [9].

Проаналізовано, що органи місцевого самоврядування ефективно та цілеспрямовано надають якісні освітні послуги за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел.

Крім того, в ОТГ переважно створено оптимальну мережу класів у закладах освіти з ураху-

ванням демографічної ситуації. Також гарантовано рівний доступ до якісної шкільної освіти: учні навчаються виключно за індивідуальним станом здоров'я (педагогічний патронат); учні з особливими освітніми потребами мають доступ до якісного шкільного навчання та послуг інклюзивно-ресурсних центрів [5].

Щодо доступності дошкільної освіти, слід зазначити, що ОТГ охоплює різними формами дошкільної освіти не менше 80% дітей 3-5 років, які проживають на відповідних територіях, [5].

ОТГ, в більшості задовольняє доступ до позашкільної освіти, оскільки встановлено мінімум 10 ставок на 1000 учнів для керівників гуртків.

Забезпечується супровід освітнього процесу: соціально-психологічна підтримка учнів; медичний нагляд за мережею закладів освіти; логопедична підтримка; методичний моніторинг освітнього процесу; для учнів початкової школи діють групи продовженого дня.

У громадах створюється новий освітній простір. Таким чином, формування нового освітнього середовища в закладах освіти характеризується наявністю: енергоефективності; сучасного обладнання; мотиваційного осередку; умов інклюзивної освіти [5].

Зазначається, що для вирішення проблемних питань щодо надання освітніх послуг в ОТГ доцільно підготувати стратегічний план розвитку освіти в громаді. Стратегічний план – це документ, який пояснює, як можна досягти реалізації бажаних і конкретних цілей за допомогою визначених скоординованих дій різних установ, партнерів та зацікавлених сторін. Цей план відображає зв'язок із реальними ресурсами, необхідними для його реалізації, і логічно та послідовно інтегрує ключові довгострокові цілі громади. План містить організаційну структуру, перелік необхідних ресурсів та окреслює правила та процедури, необхідні для забезпечення його виконання.

У свою чергу, місцева стратегія розвитку освітніх послуг – це комплекс чітко сформульованих, публічно оголошених намірів і завдань, заснованих на громадській згоді та партнерській взаємодії спільно реалізованих кроків з органами місцевого самоврядування. Стратегія розвитку освіти в громаді втілює підхід місцевої влади до здійснення освітніх повноважень. Ця стратегія повинна узагальнювати та суміщати минулий досвід, визначати сильні та слабкі сторони, ризики попередніх кроків та фокусувати цілі та методи для майбутніх завдань [4, с. 12].

Відображено, що вибір методології розробки стратегії залежить насамперед від організаційного, освітнього, культурного потенціалу громади. Типовою і поширеною практикою органів місцевого самоврядування в Європі є залучення зовнішніх експертів до роботи над креативними завданнями.

Використання зовнішніх ресурсів особливо характерно для невеликих ОТГ, які не можуть дозволити собі утримувати персонал із певною кваліфікацією на постійній основі. Великі громади з сильними відділами освіти мають достатньо професійних фахівців, щоб самостійно розробити стратегію та залучити експертів до конкретних завдань, як-от проведення SWOT-аналізу або аналіз статистичних та фінансових показників [4, с. 7].

Зазначається, що передача освітніх повноважень та відповідальності новоствореним громадам, як правило, є стимулом для початку стратегічного планування. Але така ініціатива може і має виходити й від громад. Місцева влада під впливом виборців може вирішити, що рівень освіти незадовільний. Таку тривогу часто висловлюють педагоги, які найбільше зацікавлені у впровадженні змін в освіті. Вони ініціюють діяльність, яка веде до розробки стратегії розвитку громади і освіти. Створюючи стратегічний документ, громада розпочинає процес стратегічного планування. Він дозволяє зацікавленим сторонам досягти згоди щодо розвитку освіти та ролі місцевого самоврядування, а також встановити довгострокові та короткострокові цілі. У процесі розробки стратегії розвитку в ОТГ беруть участь батьки, учні, вчителі, директори закладів освіти, відділ освіти ОТГ, рада та голова ОТГ [4, с. 13].

Проаналізовано, як реалізується забезпечення освітніх послуг, а також які проблеми їх надання та шляхи їх усунення в Дунаєвецькій ОТГ Хмельницької області, Мостівській ОТГ Миколаївської області, Нижньовербізькій ОТГ Івано-Франківської області, Балтській ОТГ Одеської області, Старосалтівській ОТГ Харківської області.

Так, зокрема розкрито проблеми надання освітніх послуг в Дунаєвецькій ОТГ Хмельницької області. Після аналізу було виявлено ряд проблем забезпечення освітніх послуг у громаді: щодо кадрового питання – деякі старші вчителі не використовували новітні методи навчання; недостатнє оновлення педагогічних колективів через небажання молодих вчителів працювати у віддалених закладах освіти; після перепідготовки не всі вчителі використовували отриману інформацію у своїй роботі; щодо якості освіти – певні педагогічні працівники «підганяли» критерії оцінювання предметів до конкретного класу, що призводило до завищення оцінки; скарги батьків на заниження оцінки їх дітей, що свідчили про недостатнє знання критеріїв оцінювання; в частині матеріально-технічної бази - проведення поточних ремонтів навчальних кімнат за кошти батьків; комп'ютерне обладнання потребувало оновлення; в закладах освіти через брак обладнання була відсутня можливість для проведення лабораторних та практичних робіт з фізики, хімії, біології тощо; щодо

збереження здоров'я учасників освітнього процесу – неоновлення спортивних майданчиків та спортивних залів; відсутність сучасного спортивного обладнання; ослаблена робота навчальних закладів щодо фізичних навантажень дітей під час перерв [3].

Зазначається, що для вирішення кадрової проблеми необхідно заохочувати молодих вчителів до роботи у віддалених ОТГ у закладах освіти шляхом надання житла, відшкодування проїзду тощо; включити в план роботи шкільного методичного об'єднання питання використання новітніх технологій у освітньому процесі; вмотивувати працю всіх учителів щодо використання нових методичних форм роботи; проводити навчальні курси з використання інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі [4, с. 30].

Зазначено, що для вирішення проблем якості освітніх послуг необхідно підсилити роботу методичних об'єднань щодо дотримання вчителями критеріїв оцінювання результатів навчання учнів; розробити систему заохочення обдарованих та талановитих учнів; інформувати про зміни в нормативно-правовій базі освітнього процесу на веб-сайті закладу освіти; оптимізувати заклад освіти з невеликою кількістю учнів; створити додаткові засоби для надання якісних освітніх послуг.

Проаналізовано, що для вирішення проблем матеріально-технічної бази доцільно розробити перспективний план забезпечення оптимізації закладу освіти необхідним обладнанням для кабінету природничого математичного циклу; заохотити заклади освіти до участі в проєктах у різних галузях; у закладах освіти, в яких придбано кабінети природничо-математичного циклу варто перерозподілити та передати надлишкове обладнання для оптимізації закладу освіти, що цього потребує [4, с. 31].

Шляхи вирішення проблем збереження здоров'я учасників освітнього процесу – проведення ремонту спортивних залів та кімнат; комунікація з депутатами міської ради щодо виділення додаткових коштів на придбання спортивного інвентарю; підтримка закладів освіти у розробці проєктів розвитку спорту; створення нових зон відпочинку та розширення наявних з новим обладнанням [4, с. 32].

Досліджено проблеми освітніх послуг в Мостівській ОТГ Миколаївської області. Громада була утворена у 2016 р. та мала певні проблеми з наданням освітніх послуг. Зокрема, до таких проблемних аспектів належали: відсутність фахівців з окремих предметів (хореографія, англійська мова); неефективне фінансування закладів освіти з місцевого бюджету; приклади фінансування, яке спрямовувалось не за призначенням; недостатній контроль керівництва закладу освіти за наданням освітніх послуг; відсутність зацікавленості з боку

влади щодо створення кращих умов для запровадження інтерактивних методів навчання в освітній процес; матеріально-технічна база не відповідає вимогам реформи нової української школи; недостатня кількість наочного матеріалу та придбання його педагогами та вихователями за власні кошти; аварійний стан покрівлі в деяких закладах освіти; недоступність закладів освіти через аварійний стан доріг; слабкі зв'язки між закладами освіти громади; несприйняття змін у освіті ОТГ окремими вчителями та керівниками закладів освіти [7, с. 26].

Відображено шляхи вирішення проблем надання освітніх послуг у Мостівській ОТГ: налагодження ефективних комунікацій між усіма учасниками освітнього процесу; адаптація матеріально-технічної бази закладів освіти до вимог Нового освітнього простору; проведення ремонту покрівлі в деяких закладах освіти; повна заміна систем опалення в дошкільному закладі освіти; обладнання дитячих зон відпочинку; модернізація обладнання кабінетів математики та природознавства; виготовлення проектно-кошторисної документації нового закладу освіти; урізноманітнення позашкільних форм навчання в громаді [7, с. 29].

Розкрито проблеми надання освітніх послуг в Нижньовербізькій ОТГ Івано-Франківської області. Так, надання освітніх послуг в даній громаді мало ряд проблемних питань: недостатнє облаштування території Великоключківського ліцею та Мишинської гімназії; відсутність системи безпеки в закладах освіти (відеоспостереження); недостатня кількість факультативів; невисока якість взаємодії педагогів із батьками; відсутність мотивації до підвищення рівня самоосвіти вчителів; нестача інклюзивного ресурсного простору; доцільність переходу на альтернативні котельні (тверде паливо) Нижньовербізького ліцею, а також відновлення роботи газової котельні; відсутність утеплення фасадів закладів освіти в ОТГ [8, с. 30].

Для вирішення відповідних проблем була створена робоча група в Нижньовербізькій ОТГ. Учасники групи створили план щодо удосконалення освітніх послуг. На основі цього робоча група сформувала кількісні та якісні показники ефективності Плану вдосконалення освітніх послуг, а також встановила порядок збору, систематизації інформації, відповідальних за збір даних, та періодичність їх збору. Для кожного показника були визначені такі характеристики: назва; опис методу розрахунку; джерело даних; періодичність розрахунку; базове значення показника [8, с. 40].

З метою вирішення означених проблем у наданні якісних освітніх послуг у Нижньовербізькій громаді планувалося оснащення навчальних закладів мультимедійним обладнанням, інтерактивними дошками, проекторами та модернізованими комп'ютерними класами. На ці потреби передбачили кошти міського бюджету та кошти із залишку

державної дотації. Найважливішими стали курси, тренінги для вчителів, обмін досвідом з іншими спільнотами, вмотивація вчителів до самоосвіти; облаштування спортивних майданчиків у закладах освіти. Дуже важливим стало будівництво котельні в Нижньовербізькому ліцеї. Також виконувалися проекти з утеплення фасадів [8, с. 36].

Відображено проблеми освітніх послуг в Старосалтівській ОТГ Харківської області, до яких належать: недостатнє фінансування освіти; наявність закладів освіти, які потребують реструктуризації через неповне використання коштів та слабку матеріально-технічну базу; небажання окремих вчителів змінювати стиль навчання, враховуючи вимоги концепції Нової української школи; недостатня ініціативність та самостійність закладів освіти.

Основні шляхи та засоби вирішення проблем Старосалтівської громади: забезпечення рівних можливостей у здобутті якісної освіти; забезпечення доступності та якості дошкільної освіти; створення умов для інтелектуального самовдосконалення учнів, розвитку творчої особистості; поліпшення системи виховання здорового способу життя учнів; створення нового освітнього простору; формування ключових компетентностей учнів; створення комфортних соціально-психологічних умов для учасників освітнього процесу [11].

Представлено проблеми надання освітніх послуг в Балтській ОТГ Одеської області. Визначено автономізацію закладів освіти Балтської ОТГ як один із інструментів підвищення якості надання освітніх послуг.

Основною причиною ідеї автономії була неспроможність старої системи забезпечити ефективне функціонування закладів освіти та надавати якісні освітні послуги. До утворення громади заклади освіти фінансував районний відділ освіти. Він приймав рішення про прийом на роботу та звільнення вчителів, розраховував зарплати, встановлював рівень фінансування закладів освіти. У багатьох закладах освіти цей процес був непрозорим.

Ситуація змінилася із впровадженням реформи децентралізації, одним із основних принципів якої є субсидіарність. Громада отримала нові можливості та нові фінансові ресурси для їх реалізації. У 2016 році Балтська ОТГ вперше отримала можливість запровадити європейський принцип автономної освіти, який передбачав державне фінансування навчальних закладів пропорційно кількості учнів, які навчаються в них. Цей підхід підкреслює такі переваги автономії: децентралізація повноважень та відповідальність за їх реалізацію; передача фінансових повноважень; отримання та самостійне використання коштів закладами освіти; сприяння ефективному використанню фінансових ресурсів; більш ефективне стимулювання праці педагогічних працівників; легалізація

позабюджетних коштів; непрямі стимули до оптимізації освітньої мережі; іміджева складова спільноти та можливість подавати заявки на гранти та залучати додаткові ресурси для підвищення якості освітніх послуг.

Виокремлено досягнення якісних та кількісних результатів запропонованої практики Балтської громади: трьом закладам освіти надано автономію; сформовано першу базу даних оцінювання якості освіти; створено три нових робочих місця – бухгалтери в автономних закладах освіти (3 ставки); збільшено інтерес з боку автономних закладів освіти до оптимізації витрат на електроенергію; підвищено якість надання освітніх послуг, покращено умови перебування учнів у закладах освіти за рахунок посилення конкуренції за учнів серед автономних закладів освіти [1].

Встановлено певний порядок надання освітніх послуг під час війни в Україні. У регіонах, де ситуація відносно спокійна, освітній процес відновлений. До таких регіонів належать: Рівненська ОТГ Рівненської області, Дубенська ОТГ Рівненської області, Володимир-Волинська ОТГ Волинської області, Кременецька ОТГ Тернопільської області та інші.

Найбільш оптимальна та безпечна форма організації навчального процесу в умовах воєнного стану - дистанційна. Змішані моделі навчання та дистанційного навчання в синхронній (проведення уроку в режимі реального часу в обраному цифровому середовищі, де присутні педагог і клас й спілкуються так само, як і на звичайному уроці) та асинхронному режимі (режим більш самостійного навчання, який також підтримується вчителем відповідними цифровими інструментами) та будуть доцільними в цей час [10].

Під час онлайн-занять вчителі мають консультуватися з учнями, проводити інтегровані заняття, тренінги, творчі заняття тощо.

При цьому в умовах війни бажано оптимізувати освітнє навантаження. Викладання в синхронному режимі важливе для учнів, але більше впливає в соціально-психологічному аспекті, ніж в освітньому. Тому кількість уроків на день може бути щонайменше вдвічі меншою у порівнянні з навчанням мирного часу. Решту часу слід приділити роботі в асинхронному режимі: спілкуванні в месенджерах; роботі з інтернет-ресурсами (наприклад, Всеукраїнська школа онлайн тощо); проведення учнями вправ і завдань, що передбачають психологічне розвантаження, повторення попереднього матеріалу, прийоми розв'язання емоційних станів тощо [10].

Завдання можуть включати читання літератури, перегляд фільмів, малювання, моделювання, проектування та інші види творчої діяльності, які мають допомогти зняти інтелектуальне та емоційне навантаження. Оскільки використання

форм колективної групової роботи в дистанційному навчанні є складним, бажано зосередитися на дискусіях, можливостях партнерства та формах оновлення базових знань та поглиблення теоретичного матеріалу, які сприяють розвитку відповідних соціальних та громадянських ключових компетенцій [10].

При виборі методів роботи важливо пам'ятати, що у дітей обмежені ресурси. Тому експерименти, проекти, творчі завдання слід застосовувати виважено з огляду на наявність в учнів безпечних умов навчання і необхідного обладнання [10].

Домашні завдання можуть бути зведені до необхідного мінімуму. Однак це має бути організовано закладами освіти та вчителями залежно від поточної ситуації, безпеки та потреб учнів [10].

План уроків у воєнний час має бути гнучким і регламентованим відповідно до місцевої ситуації. Початок першого заняття імовірно відкласти хоча б на годину пізніше, оскільки діти можуть не спати вночі через постійні повітряні тривоги, обстріли або ж психічно нестійкий стан [10].

Педагог має академічну свободу і може визначити кількість годин на вивчення тем, вибрати програмне забезпечення, методи та форми організації освітньої діяльності учнів [10].

У воєнний час вчителі мають переглянути свої календарні плани до кінця навчального року та спланувати вивчення предметів у зручний для учнів спосіб, створити для дітей безпечні та зручні умови. Оскільки навчальний процес здійснюється переважно за дистанційними технологіями навчання, є сенс повторити з дітьми правила роботи з онлайн-платформами, навчити взаємодії в хмарних сервісах, ефективно використати інструменти для роботи з документами та для групової діяльності і комунікації [10].

Під час онлайн-занять варто залучати учнів до жвавої роботи, висловлювати свої ідеї, думки та пропозиції, надавати їм можливість відверто спілкуватися один з одним [10].

Для школярів з числа тимчасово внутрішньо переміщених осіб, евакуйованих з постійного місця проживання внаслідок агресії Російської Федерації, за бажанням одного з батьків можуть бути організовані індивідуальні форми навчання: сімейна (домашня); екстернатна.

Практичну частину навчання, яку неможливо провести дистанційно, можливо при потребі відкласти до закінчення воєнного стану.

Учні першого і другого класу мають можливість перенести години теоретичної та практичної підготовки на наступний навчальний рік [12].

Висновки. Відображено реалізацію освітніх послуг в ОТГ. Освітні послуги в громаді надаються з урахуванням сучасних вимог до них, зважаючи на вікові особливості учнів, наявної матеріально-технічної бази закладів освіти та належного рівня

підготовки вчителів. Однак у наданні освітніх послуг в ОТГ є певні проблемні моменти, які необхідно проаналізувати та вирішити належним чином.

Зазначається, що для виявлення проблем у наданні освітніх послуг в ОТГ необхідно провести аналіз статистичних та фінансових даних, що відображають проблемні аспекти матеріально-технічної бази; якість освіти тощо та запропонувати можливі рішення та покращення. Для цього розробляється стратегія розвитку громади і освіти, стратегічний план розвитку закладу освіти, в розробці якого можуть брати участь всі учасники освітнього процесу, відділ освіти ОТГ, рада та голова громади.

Проаналізовано, яким чином реалізується надання освітніх послуг, а також які проблеми мають та як їх вирішують вищезгадані громади Хмельницької, Миколаївської, Івано-Франківської, Одеської та Харківської областей.

Для вирішення вищезазначених проблем та надання якісних освітніх послуг в ОТГ необхідна взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу, керівництва закладів освіти, громади, батьків. Тільки цілеспрямована та якісна, партнерська робота допоможе вирішити наявні проблеми надання освітніх послуг в громаді.

Слід зауважити про важливість надання якісних освітніх послуг в громадах, адже від цього залежить мотивація учнів до навчання, отримання сучасного знання в закладах освіти, що є основою для подальших життєвих успіхів школярів. Варто зазначити, що і вчителі мають бути зацікавлені в наданні освітніх послуг високого рівня, адже це дасть їм можливість до підвищення їхнього матеріального становища, конкурентної спроможності в закладах освіти громад.

Встановлено, що питання проблем та шляхів організації освітніх послуг є малодослідженою, однак важливість та актуальність даної теми потребує її подальшого вивчення. Такі наукові розвідки даного напрямку дозволять виявити наявні проблемні аспекти, що виникатимуть при наданні освітніх послуг в ОТГ, надавати рекомендації щодо їх визначення та усунення, що в подальшому призведе до надання сучасних освітніх послуг у спроможних громадах нашої держави.

Список використаної літератури:

1. Автономізація шкіл Балтської ОТГ як один із інструментів підвищення якості надання освіт-

ніх послуг. URL:<https://www.wiki.hromady.org/practic/>. (дата звернення: 17.03.2022).

2. Горинь Я. О. Теоретичний аналіз поняття «освітня послуга» та її види. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна. 2014. №1. С. 167-173.
3. Дунаєвецька ОТГ Хмельницької області. URL: <http://dunrada.gov.ua/>. (дата звернення: 17.03.2022).
4. Мархлевські В., Процак О. Стратегія розвитку освіти в громаді: практичний poradnik. К., 2018. 56 с.
5. Матійчик Т., Пуцова А., Руда О., Седоченко А. Критерії формування компетентної освітньої мережі в ОТГ. URL:decentralization.gov.ua/uploads/library/file/461/1.pdf. (дата звернення: 17.03.2022).
6. Про освіту: Закон України від від 05.09.2017 №2145-VIII (редакція від 06.02.2022). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380.
7. План удосконалення освітньої послуги в закладах освіти Мостівської ОТГ Миколаївської області (2019 – 2023 pp.). 38 с. URL: <https://mostivska.dosvit.org.ua/storage/documents/documents/4f864d159536f85578d8098cd1bd9474.pdf>. (дата звернення: 17.03.2022).
8. План удосконалення освітньої Нижньовербізької ОТГ Івано-Франківської області. 2020. 45 с.
9. Підвищення якості надання освітніх послуг в об'єднаних громадах обговорили на Харківщині. URL:<https://decentralization.gov.ua/news/6573?page=191>. (дата звернення: 17.03.2022).
10. Савченко Ю. А. Сучасний стан децентралізації в Україні: секторальний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. 19. С. 172-175.
11. Удосконалення освіти в Старосалтівській ОТГ на 2019-2021 роки. URL:<https://stsaltiv.gov.ua/storage/documents/documents/21b8a9131106ddf6fe37ebf33c16145a.pdf>. (дата звернення: 17.03.2022).
12. У МОН розповіли про організацію освітнього процесу. URL: <https://osvita.ua/news/85883/>. (дата звернення: 17.03.2022).
13. Як вчителю організувати свою роботу під час війни: рекомендації Державної служби якості освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/yak-vchitelyu-organizuvati-svoyu-robotu-p/>.

Khomenko V. Problems and ways of organization of educational services in OTG

The issues of problems and ways of realization of educational services in OTG are investigated. It is established that an educational service is a set of actions of a subject of educational activity defined by the legislation, educational program or contract, which have a certain value and are aimed at achieving the expected learning outcomes by the student. It is determined that Decentralization in the sense of expanding power at the local level leads to higher efficiency of public administration at the lower level, as well as improving the efficiency and quality of provision, including educational services.

It is described that in order to solve problematic issues related to the provision of educational services in OTG, it is advisable to form a strategic plan for the development of education in OTG. It is determined that the transfer of powers and tasks in the field of education to newly created communities is usually the impetus for the beginning of strategic planning.

They characterize how the provision of educational services is implemented, as well as what problems are present and ways to eliminate them in Dunaevets OTG Khmelnytsky region, Mostiv OTG Mykolaiv region, Nizhny Verbizh OTG Ivano-Frankivsk region, Baltic OTG Odessa region, Starosaltovskaya OTG Kharkiv region.

The main problems of providing educational services in OTG related to staffing, quality of education, material and technical base, maintaining the health of participants in the educational process are revealed. Ways to solve these problems and improve the quality of educational services in OTG are established.

The procedure for providing educational services during the war in Ukraine is highlighted. The most optimal and safest form of organization of the educational process in martial law – remote. Models of mixed and distance learning in synchronous and asynchronous modes will be useful in this situation during the coronavirus pandemic. It is reflected that in the conditions of distance learning, it is necessary to emphasize discussion, partnership options and forms of actualization of basic knowledge and consolidation of theoretical material that will promote the development of relevant social and civic key competencies.

Key words: *education, educational service, united territorial community, problems, improvements, students, teachers, educational institution.*